

ARVAMUS.OHTULEHT.EE

Toimetaja Mariliss Pinn
Tel 614 4028
mariliss.pinn@ohtuleht.ee

JUHTKIRI

Poola raketiplahvatuse surmades on süüdi Venemaa

Teisipäeval hukkus Poolas Przewodówis Ukraina piiri lähedal raketiplahvatuse kaks inimest. Kuigi esialgu kahtlustati, et NATO liikmesriiki rünnati tahtlikult, siis juba kogutud andmetest on selgunud, et ilmselt ei tahtnud keegi, et rakett Poola jõuaks. Kuigi kõik plahvatuse asjaolud pole veel selged, siis teo eest vastutab Ukrainas sõdiv Venemaa. Ükskõik, mida Kremli propagandistid üritavad väita.

Poolas plahvatas õnnetu üksikjuhtumina vaid üks rakett, samal ajal tõrjus Ukraina 90 tiibraketi rünnakut. Paljud neist ei jõudnud seatud sihtmärkideni, sest riigi õhutorje teeb tõhusat tööd, kuid ka üks hävingut toov rakett on liiga palju. Rindel takerdunud Venemaa hävitab nüüd rakettidega Ukraina taristut, et riiki alistuma sundida. Seni edutult, kuigi sõtta on panustatud arulagedalt palju ressursse. Sõjablogija Teet Kalmus arvutas välja, et teisipäevases rünnakus kasutatud rakettide ko-

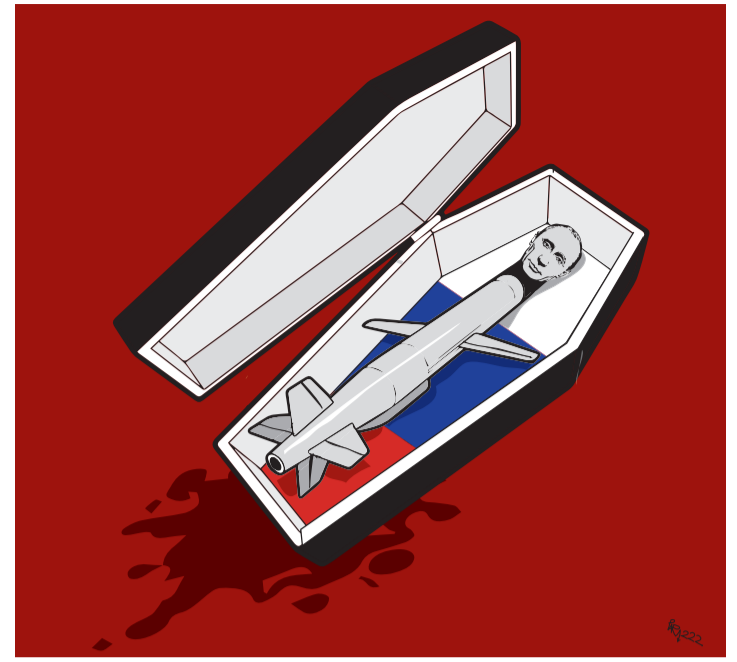
guväärtus on rohkem kui miljard (!!!) dollarit. Eesti riigi eelarve on 2023. aastal 15,5 miljardit eurot.

Peaminister Kaja Kallas kinnitas, et Eesti piiri taga sõda ei käi ja siin ohtu pole. „Ainus, mis need kannatused lõpetab, on Vene agressiooni kohene lõpetamine ja Ukraina suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse taastamine,“ ütles Kallas. Seni kuni Venemaa Ukrainas sõdib, peame toetama Ukrainat. Rohkem varustust, väljaõpet jne. Mida kauem sõda kestab ja suuremaks paisub, seda suurem on tõenäosus, et selliseid õnnetuid üksikjuhtumeid tuleb veel.

Seni kuni Venemaa Ukrainas sõdib, peame toetama Ukrainat.

Ka NATO peasekretär Jens Stoltenberg kinnitas liitlaste toetus Poolale ning toonitas, et Venemaa invasiooni algusest saati on NATO tugevdanud sõjalist kohalolekut idapiiril ja kogu konflikt tekitab jätkuvalt ohtlikke olukordi. Seega NATO õhukaitse-süsteeme idapiiril tugevdatakse veelgi. *Slava Ukraini*. Peame vastu!

ANDRES VARUSTIN

TSITAAT

„Rajude energiahindade varjus peetakse normaalseks, et riigile kuuluv energiafirma teenib rekordkasumeid, kuid aktsepteeritakse tööstuse hääbumist ja töökohtade massilist kadumist. Mõned aastad tagasi pandi järjest kinni tekstiilitööstusettevõtteid, nüüd on järg jõudnud ülejäänud traditsioonilise tööstuse kätte ning ühiskond ja valitsejad jälgivad seda kui toredat meelelahutust.“

Marati ja Sangari tegevjuht Raul Saks. ERR

Kas Estonia laemaali hävitamine ravib kõik haavad, küsib mammi

Ega mammi selles mõttes teisest erinegi, et tundes-teades arvamusiidrite või moodsamalt öeldes suunamudijate seisukohti, ta neid, kelle vaateid ta ei jaga, lihtsalt ei loe ega kuula.

Raadios ta vahel ikkagi satub peale sellistelegi kommentaaridele, millega ta nõus ei ole – ei viitsi ju alati heli maha ka keerata, kuigi, mis seal salata, vahel ta seda teeb. Seekord juhtus ta kuulma lugu sellest, kuidas ühiskonnast saaks hõlpsasti kustutada vaenu ja viha, mis kipub meil järjest rohkem pead tõstma. Loo autori meelest tuleks selleks maa pealt kaotada mitte üksnes kõik punamonumendid, vaid ka kõik ehitised ja rajatised, mis mingilgi moel võiksid okupatsiooni meenutada. Ja nagu võlvüäl paranevad ka kõik nõukogude ajast pärit traumad, millel punamonumentide olemasolu paraneda ei lase.

Aeg üle saada

Sama seisukohaga on tulnud välja ka justiitsminister Lea Danilson-Järg. Et laseme õhku kõik monumendid, takkajärgi Tartu maantee torniga maja ja Sillamäe kesklinna ning lupjame üle Estonia teatrisaali lae – ja kohe kaovad ühiskonnast kõik probleemid kui imeväel, sotsiaalmeedias lakkab sõim ning koolilapsed enam üksteist ei pekka. Ja üldse, kui kaugele me nende punast imperiumi meenutavate märkide hävitamisega saame minna? Kas keelame avalikus ruumis ka Ühendriikide lipu, millel on peal 50 viisnurka, lisaks ka punast värvi? Ja saatuse ironia: lätlased tohtisid oma vabadussammast Riias, keda nad kutsuvad Mildaks, austada ko-

ENE PAJULA

ajakirjanik

Ja need teised, ärge jumalpäraselt enam nalja tehke, sest te ei tea, millega see võib lõppeda...

gu okupatsioonija. Venelased ei saanud seda maha võtta, sest tal on viisnurgad peos.

Mammi saab isegi aru inimestest, kellele meeldivad lihtsad lahendused. Kahju, aga lihtsaid lahendusi pole olemas. Ja üldse, kas pole tore ajada kõiki meie hädad nõukaaja traumade kaela. Ja kuidas need Vene ajast pärit traumad siis alles nüüd, 30 aastat pärast taasiseseisvumist, on nii teravalt avalduma hakanud?

Mammi ei saa rääkida kõigi nimel, aga tema, kes on 40 aastat oma elust veetnud okupatsiooni all, ei tunne kuidagi, et tahaks vahetpidamata kellelegi verbaalselt või füüsiliselt pasunasse anda. Mammil hakkab järjest rohkem tekkima tunne, et vastastikuse vaenamise põhjus meie tänases ühiskonnas võib olla hoopis okupatsiooni kadumine. Tollal olid kõik võrdset vaesed,

noh, olgu, mõned olid natuke vaesemad, aga meil kõigil oli vastas keegi, kellest me saime ennast paremana tunda. Need olid okupandid. Tundsiime, et oleme nendest üle kultuurilt ja vaimult, mis sellest, et jõu poolest jääme alla. Mammi põlvkonna inimesed mäletavad kindlasti tollast ütlust: *sila jest, uma ne nado!** Nii me neisse suhtusimegi, olime endi üle uhked ja see aitas meil vaimselt olukorraga toime tulla.

Ärgu saadagu valesti aru, mammil ei ole midagi selle vastu, et punamonumendid koristatakse avalikust ruumist ära. Seda oleks võinud teha juba ammu, eriti mis puutub tollesse kuulsasse tanki. Ent asi pole selles, et me poleks tahtnud seda teha, me lihtsalt ei pannud neid enam tähele. Need ei seganud meid. Kas pole see mõnes mõttes märk hoopis sellest, et oleme nendest üle saanud?

Mammi ei mäleta, et ta oleks olnud teab mis allergiline monumentide või viisnurdade suhtes (just, vt Ameerika lippu!), küll aga ei talu nad ta sinist värvi, millega olid kokku mäkerdatud venelaste aknaraamid ja mis üldse tundus olevat venelaste lemmikvärv – *goluboi*** . Aga siis, ühel päeval, avastas ta, et milles värv süüdi on? Pintseldas siniseks oma vana diivanilaua, hankis endale sinist värvi lauanõusid ja -kausse ning sinise laelambi, ja tundis, et okupandid ei saa teda enam mingil moel ahistada! Ta oli neist jälle üle!

Mammi möönab, et üks igapäevane käib see protsess omamoodi, võib-olla on neidki, kelle vaimne tervis paraneb pärast okupatsioonisümbolite kadumist isegi sedavõrd, et

kaob vajadus ennast söimeldes ja vägivaltsedes tõestada, aga väga kindel ta selles ei ole.

Kohanemise maailmameistrid

Mammi ei ole nõus nendega, kes väidavad, et elasime kogu nõukaaja ühes hirmu- ja õuduse õhkkonnas. Igal juhul mitte alates Hruštšovi sulast. Mammi mäletab, et arutas seda asja pärast 40 kirja avalikuks tulemist 1980. aastal koos kirjandusteadlase Maie Kaldaga, kes oli ka tolele kirjale allkirjale andnud. Maie Kalda meelest sai selline väljaastumine võimalikuks tänu sellele, et peale oli kasvanud uus põlvkond, kes ei mäletanud enam seda öösel maja ette sõitva auto müra. Kel polnud küüditamisajast isiklikke mälestusi ja kes ei osanud võime enam nii väga karta.

Ja üldse on mammil kogu eelnevaga seoses tunne, et eestlased on kohanemise maailmameistrid. Muidugi on kohanemisega nii ja naa. Eks öeldi Vene ajalgi, et halbade asjadega ei tohi kohaneda, aga teistsalt? Nagu oleks mingi saladus, et looduses jääb ellu vaid see, kes suudab kohaneda. Ja eestlased oleksid ammuilma maa pealt kadunud, kui nad poleks olnud nii suurepäraselt kohanejad. Vene ajal oli tollaste Eesti kommunistide kohta tore nimetus: redised. Mis teadagi tähendab, et pealt punane, seest valge. Eks tegelikult olime kõik redised. Pealtnäha lojaalsed, aga sisimas vastalised. Oli siililegi selge, et kui oleksime avalikult vastu hakanud, oleks meid maatas tehtud ja poleks olnud enam kellegagi Eesti Vabariiki taastada. Me käisime mai-

ja novembrirongkäigus, võtsime (innukalt!?) osa sotsialistlikust võistlusest, kusjuures üleliidulise sotsialistliku võistluse võidulippe tuli Eestisse kümnete kaupa (nendega kaasnesid päris suured rahad nii ülemustele kui ka tavalistele töötajatele); kiitsime taevani töökangelasi ja mida kõike veel. Aga kui jääme omaette, siis sobutasime natuke sulgi ja kogu see punane ja m libises maha, nagu vesti hane seljast. Omaette jäädes lõbustasime ennast paksude – kõigi tähtsate meeste, alates Kremli omadest ja lõpetades rajoonikomiteedes istuvatega, ühine nimetaja – kohta käivate jaburate tõsielu- ja naljalugudega. 1970ndatel kuni 1980ndatel „Aktuaalses kaameras“ töötades ei möödunud vist päevagi, kus kogu toimetuse poleks vähemalt korra ennast homeerilisel kõverasse naernud. Siinkohal võiks mammi ära tuua mõned lühikesed anekdoodid, sest pikkadeks pole ruumi: miks kandis Hruštšov õlgkaabut? Sest sõnnikuhunnikut kaeti õlgedega. Miks pidi Brežnev rinnakorvi laien-dusoperatsioonile minema? Sest muidu ei mahtunud kõik aurahad tema rinnale enam ära.

Nüüd ütleb mammi midagi väga ketserlikku: nõukaajal, vähemalt kehtib see aja kohta pärast Stalini surma, sai palju rohkem nalja kui tänapäeval, mil näib, et kehtima on pandud loosung: kõik huumorimeelela kodanikud, ühinege! Ja need teised, ärge jumalpäraselt enam nalja tehke, sest te ei tea, millega see võib lõppeda...

* *kui jõudu on, siis pole mõistust tarvis*

** *taevasinine*

Narva mnt 13, 10151 Tallinn | leht@ohtuleht.ee | www.ohtuleht.ee
twitter.com/ohtuleht | facebook.com/ohtuleht | Viijetelefon 614 4144
leht@ohtuleht.ee
Tellimiskeskus 666 2233 | Kuulutused 614 4100

VÄLJAANDJA AS Ohtuleht Kirjastus
Narva mnt 13, 10151 Tallinn
Klienditeenindus tel 666 2233
leht@ohtuleht.ee
www.ohtuleht.ee

ÜLDKONTAKT tel 614 4000
PEATOIMETAJA Martin Smutov, tel 614 4000
UUDISED tel 614 4030 ARVAMUS tel 614 4028
ELU JA MEELELAHUTUS tel 614 4058 TÄNA tel 614 4097
SPORT tel 614 4066 TARTU TOIMETUS tel 614 4170
JUHATUSE ESIMEES Erik Heinsaar
LEVI tel 614 4005 REKLAAM tel 614 4100

TELLIMINE JA KOJUKANNE tel 666 2233,
tellimine@ohtulehtkirjastus.ee,
pood.ohtuleht.ee

REKLAAM JA KUULUTUSED tel 614 4100,
faks 614 4050, reklaam@ohtuleht.ee,
kuulutused.ohtuleht.ee

Kõik Ohtulehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS Ohtuleht Kirjastuse kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Toimetusele saadetakse kolmele kohale toimetatud või tähtsusele saadetakse ühendusi ja vastulauseid. Isikuandmetega seotud küsimustes palume pöörduda aadressil isikuandmed@ohtuleht.ee. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel 646 3363.

